

kort & krachtig

leesvoer

Erotiek en jeugdliteratuur

Aflevering 1982/3 van het tijdschrift *En nu over jeugdliteratuur* heeft als thema 'Erotiek of seksualiteit in kinder- en jeugdboeken'.

Het heet dat erotiek niet meer taboe is in verhalen en gedichten voor kinderen en jongeren. Maar een 'gevoelig punt' blijft erotiek wel. Ouders en andere opvoeders, bemiddelaars tussen boek en kind, houden er nog zeer uiteenlopende en eigenaardige opvattingen over waarden en normen inzake erotiek op na. Dat blijkt onder meer uit wat er door deze bemiddelaars over erotische en seksuele zaken voor kinderen geschreven wordt. Men vindt in deze aflevering een kleine inventarisatie van voorlichtingsboekjes voor kinderen; daarnaast besteedt de redactie aandacht aan reacties van jongeren (leerlingen van een middelbare school) op voorlichting. Een kleine bloemlezing uit ouder voorlichtingsmateriaal voor jongeren illustreert hoe gevoelig het 'gevoelige punt' blijft. Gevoelens komen overigens in veel informatief bedoelde werkjes nauwelijks aan bod; daarvoor moet men zich wenden tot de niet informatief bedoelde, maar wel degelijk ook om de informatie gelezen verhalen waarin erotiek een rol speelt. Uit een selectie citaten uit zulke verhalen en uit de mond van een auteur zal blijken hoe met erotiek en verwachtingen van lezers of opvoeders wordt geworsteld.

En nu over jeugdliteratuur verschijnt zes keer per jaar. De meeste nummers zijn themanummers, dit

jaar bijvoorbeeld gehandicapte kinderen en hun boeken, en oude kinderboeken. Vorig jaar onder meer historische verhalen, het vertalen van kinderboeken, poëzie voor kinderen en sprookjes. Ieder nummer bevat verder besprekingen van kinderboeken en vakliteratuur, verslagen en literatuuropgaven, en allerhande nieuws. Een jaargang telt gemiddeld 240 pagina's. Abonnementsgeld, incl. btw en portokosten f 43,30. Voor scholen is soms korting mogelijk via de schoolbibliotheek-dienst van de openbare bibliotheek.

Men kan een abonnement nemen door een kaartje te sturen naar: NBLC, afd. abonnementen, Postbus 93054, 2509 AB Den Haag.

Een schoolboek kiezen: een heel karwei

Iedere onderwijsgevende krijgt er te eniger tijd mee te maken: er moet een nieuwe methode voor moedertaalonderwijs aangeschaft worden en dus rijst de vraag: 'Welke methode zullen we nemen?' Het zou het makkelijkst zijn, als je het stapeltje consumentengidsen uit de kast kon pakken, het nummer met de test van moedertaalmethodes kon opzoeken, de tabellen bestuderen en de beste eruit kiezen.

Zo eenvoudig ligt het niet: er zijn zoveel opvattingen over moedertaalonderwijs, zoveel verschillen tussen kinderen en onderwijsgegenden, dat nooit 'zomaar' is vast te stellen, wat de beste methode is.

De Didactiekcommissie Nederlands (DCN) van de Sectie Nederlands van de Vereniging van Leraren in Levende Talen verzorgt al een jaar of tien besprekingen van methodes voor moedertaalonderwijs voor het voortgezet onderwijs; er zijn er inmiddels 100 verschenen. Maar ook de DCN zat met het probleem dat wat de ene bespreker goed vond, de ander afkeurde, omdat hij nu eenmaal een ander idee had over wat goed moedertaalonderwijs is.

Over deze problematiek heeft de DCN een zgn. DCN-cahier het licht doen zien, nummer 11 uit de reeks. Het cahier wijdt een kritische bespreking aan de rol van het schoolboek in het onderwijs. Vervolgens gaat het in op de problemen die zich voordoen als een methode gekozen moet worden. Daarna presenteert het boekje een nieuw beschrijvingsmodel. Het nieuwe zit hem dan vooral in het feit dat een beoordelaar eerst zijn eigen opvattingen over goed moedertaalonderwijs moet expliciteren en tegen die achtergrond zijn

beschrijving en beoordeling moet maken. De lezer kan dan bepalen of hij het met de opvattingen van de beoordelaar eens is en dus of hij het oordeel zijn vertrouwen kan schenken.

In een vierde bijdrage in dit cahier is het nieuwe model toegepast op de methode *Tussen de regels* van Vos en Meijerink; dat resulteert in een zeer uitvoerige bespreking.

In een laatste bijdrage wordt ingegaan op het oordeel van leerlingen over schoolboeken.

DCN-cahiers worden uitgegeven door Wolters-Noordhoff in Groningen; leden van de Vereniging van Leraren in Levende Talen genieten een korting op de aanschafprijs.

Is dialect op school in?

Om één voorbeeldje te noemen. In de *Zutphense Koerier* van donderdag 29 juli jl. stond een artikel van een kwart pagina onder de kop 'Werkgroep school en dialect bereidt speciale cursus voor'. Een saillante zinsnede uit dit krante-artikel: 'Meende men tot voor enkele tientallen jaren nog, dat het dialect spreken met wortel en tak moest worden uitgeroeid, mede door onderzoeken elders, zoals bijvoorbeeld in Kerkrade, hebben deze opvattingen zich gewijzigd.' Het artikel meldt dan ook dat de werkgroep met drie publicaties op de proppen kwam: een lijst met vreemde dialectwoorden uit het Oostgelders, een bundeling teksten in het Oostgelders die op school gebruikt kunnen worden en een map met suggesties om het probleem dialect en school op ouderavonden aan de orde te stellen.

De Didactiekcommissie Nederlands (DCN) van de Sectie Nederlands van de Vereniging van Leraren in Levende Talen heeft dit 'gat' in de markt kennelijk ook gezien en het twaalfde nummer uit de reeks DCN-cahiers gewijd aan het probleem Dialect en school.

De auteurs van dit cahier, A. Hagen en Jan Sturm, beiden verbonden aan de Nijmeegse universiteit als respectievelijk hoogleraar dialectkunde en wetenschappelijk medewerker vakdidac-

tiek Nederlands, gaan ervan uit dat onderwijsgevenden allereerst kennis van en inzicht in dialect en dialectgebruik moeten verwerven, willen ze de niet geringe problemen die dialectgebruik in het onderwijs met zich meebrengt, kunnen overwinnen. In de opbouw van het boekje is dat goed te merken. In een uitvoerig en soms veel van de lezer vragend betoog, gaat Hagen in op vragen als waarom dialecten blijven bestaan, wat een dialect is, wat kenmerken zijn van dialecten, wat voor vooroordelen er met betrekking tot dialecten allemaal heersen, wat dialecten te maken hebben met sociale klassen en hoe dialecten op school invloed uitoefenen op leerlingen, leerkrachten en leerprestaties.

In een beknopt betoog gaat Jan Sturm in op de vraag waarom je aan dialectbeschouwing op school zou doen. Zijn voornaamste argument is, dat je daardoor vooroordelen over dialect en dialectgebruik kan wegnemen en daardoor leerbelemmeringen voor van huis uit dialect sprekende kinderen kan opheffen. Hij gaat kort in op de vraag hoe je zulk onderwijs organiseert en geeft een paar summiere voorbeelden.

Het cahier is uitgegeven door Wolters-Noordhoff in Groningen; leden van de Vereniging van Leraren in Levende Talen genieten een korting op de aanschafprijs.

Geslaagd/niet geslaagd?

Een zetfout was de oorzaak van een merkwaardige zin in het artikel van Steven ten Brinke in het vorige nummer (1982/4), pagina 47, kolom 1, r. 16-17.

Er staat 'geslaagde, niet-geslaagde conferenties'.

Er had moeten staan: Het organiseren van geslaagde, niet-gesubsidieerde conferenties is een hele klus.